

Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor
Postboks 8114 DEP
0032 OSLOArkivkode/ File no:
84Vår ref./ Our ref.:
2000830-39

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår saksbeh./ Enquiries:
Tove SagmoDato/ Date:
11.01.2021

Oversendelsesnotat: Kartlegging av Norges innsats for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i bistandsarbeidet fra 2010-2019

Rapporten: "Kartlegging av Norges innsats med å inkludere personer med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet fra 2010-2019" vil bli offentliggjort 12. januar 2021. Kartleggingen er gjennomført av NIDS Development Service på oppdrag fra Evalueringsavdelingen i Norad.

Denne kartleggingen er den første leveransen i en evaluering av Norges innsats for å inkludere personer med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet. Kartleggingen inneholder en overordnet analyse av det normative arbeidet og den økonomiske innsatsen gjennom de siste ti årene.

Kartleggingen vil bli brukt til å avgrense den kommende evalueringen av Norges innsats for å inkludere personer med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet. Studien kan imidlertid også være nyttig som innspill i det pågående arbeidet med å utvikle en strategi for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet, og i forberedelsene til Global Disability Summit 2022.

Bakgrunn og formål

I 2012 ble det gjennomført en evaluering med tittel 'Evaluation of Norwegian support to promote the rights of persons with disabilities'¹. Denne evalueringen hadde et tydelig fokus på inkludering. Noen av hovedfunnene var at rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse er lite integrert i bistanden og at mesteparten av støtten går til tjenester og til å dekke umiddelbare behov. I tillegg var støtten fordelt på svært mange aktører som ikke var tilstrekkelig samordnet.

Nå ønsker Evalueringsavdelingen å følge opp denne evalueringen. Kartleggingen er første leveranse som skal danne kunnskapsgrunnlaget for å utforme mandatet for evalueringen. Formålet med kartleggingen er å gi en overordnet oversikt over Norges innsats (politisk og økonomisk) med å inkludere personer med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet fra 2010-2019.

Kartleggingen har sett på de to hovedsporene som ligger til grunn for Norges innsats:

- integrere hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne som et tverrgående tema i alt utviklingssamarbeid
- målrettede tiltak

Metode

¹ [Mainstreaming disability in the new development paradigm Evaluation of Norwegian support to promote the rights of persons with disabilities \(norad.no\)](#)

Kartleggingen bygger på en analyse av Norads budsjettstatistikk fra 2010 til 2019 og relevante dokumenter, herunder strategier, stortingsmeldinger og stortingsproposisjoner. Analysen ble kvalitetssikret av ansatte i NGO-sektoren og Norad/UD. Kjernestøtte til Multilaterale organisasjoner er ikke del av kartleggingen.

Funn

- **Hvor mye budsjettmidler har blitt allokert til prosjekter som fremmer inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i perioden 2010-2019?**
 - Fra 2010-2019 har budsjettallokeringene til *målrettede prosjekter* (principle) ligget stabilt på 100 million NOK per år. I 2019 ble de målrettede midlene økt til 240 millioner NOK. Dette tilsvarer en økning fra 0,34% til 0,63% av det totale bistandsbudsjettet.
 - Budsjettallokeringer til prosjekter som ivaretar personer med funksjonsnedsettelse som et *tverrgående hensyn* (significant) økte markant mellom 2013- og 2015 (fra 07%-2,8% av bistandsbudsjettet), men har siden ligget stabilt. Denne økningen tilskrives i all hovedsak økt støtte til UNICEF og Verdensbanken sine prosjekter og programmer. I 2019 utgjorde støtten 1 milliard NOK.
 - Utdanning overtok som den største sektoren i 2013.
- **Hva er de politiske målsettingene og forpliktelse på feltet?**
 - I ti-års perioden har Norge økt sine politiske forpliktelser. De to viktigste milepælene har vært Norges ratifisering av CRPD konvensjonen i 2013 og vedtaket om at bærekraftsmålene skal være den politiske overbygning i Norges bistandsarbeid i 2015. Målet om at *ingen skal utelates* er sentralt plassert i 2030 agendaen, og dette målet gjenspeiles i en rekke sentrale strategidokumenter gjennom perioden.
 - Utdanning, kvinner og likestilling, helse og humanitær assistanse har vært de innsatsområdene som har blitt prioritert.
 - De viktigste partnerne har vært Atlas alliansen- Norge, UNICEF, UN-Women, Verdensbanken og WHO i tillegg til FNs sekretariat for CRPD.
 - Norge har vært en aktiv pådriver internasjonalt for å etablere globale mekanismer for å få oversikt over situasjonen for mennesker funksjonsnedsettelse og innsatsen som gjøres. Norge har også hatt ledende roller i ulike initiativer som: GLAD (Global Action for People with Disabilities), IEI (Inclusive Education Initiative) AT-Scale (The Global Partnership for Assistive Technology) – og har samarbeidet med WHO initiative WG (Washington Group) and GATE (Global Cooperation on Assistive Technology).
- **I hvilken grad er det samsvar mellom økte politiske prioriteringer og budsjettallokeringer?**
 - Generelt sett er det begrenset samsvar mellom prioritering og allokeringer i perioden 2010-2019. Andelen av bistandsbudsjettet som ble allokert til prosjekter og programmer med fokus på å inkludere personer med funksjonsnedsettelse forble lav gjennom perioden.
 - Det er mulig å spore to korrelasjoner mellom økte politiske målsettinger og budsjettmessige allokeringer:
 - Økningen til inkluderende utdanning kan tolkes som et resultat av stortingsmelding 25 (2013-2015) Utdanning for utvikling. I 2019 var 32% av utdanningsbudsjettet kodet med OECD DAC markøren for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne. Andre sektorer har ikke sett en tilsvarende økning i fokus på inkludering.
 - Budsjettallokering for øremerkede midler på funk-feltet ble doblet i 2019, samme år som Granavoldenerklæringen ble signert. Atlas alliansen var, og er, hovedpartner for de øremerkede midlene.
- **OECD DAC markøren for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne**

Norge bidro aktivt for innføring av en egen policy-markør på funksjonsnedsettelse i OECD/DAC-statistikken. Formålet med denne markøren var å gi en bedre oversikt over hvor mye bistand som går til mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingsland. Bistandsforvaltningen i Norge tok i bruk markøren fra 2019, men med tilbakevirkende kraft, slik at relevante tiltak fra 2018 har blitt kodet.

I kartleggingen trekkes det frem at markøren må forbedres for at den skal fungere etter formålet. Det foreslås at:

- kravene for hva som kan defineres som 'signifikant' bør spesifiseres.
- det bør utarbeides en fjerde underkategori av markøren (i tillegg til principle, signifikant og non-targeted) for å fange opp prosjekter som er i gang med inkluderende tiltak, men som ikke tilfredsstillter kravene til koden 'signifikant'.
- det bør utvikles en veiledning som definerer hvilke segregeringstiltak som bør kodes med markøren. Noen segregeringstiltak kan bidra til inkludering, mens andre kan motvirke inkludering.
- praksisen med bruk av prosjektnummer bør strømlinjeformes. Det er for stor variasjon i hva som tildeles et prosjektnummer- fra små tiltak under et program, til flerårige kontrakter som inkluderer flere land og flere partnere.

Konklusjon

Den økonomiske støtten til arbeidet med å inkludere mennesker med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet har økt i tiårsperioden, men det er stor variasjon mellom sektorene. Til tross for økning, utgjør allokeringen en marginal del av det totale bistandsbudsjettet.

Det er mulig å spore en korrelasjon mellom økte politiske målsettinger og budsjettmessige allokering på de målrettede midlene, men ikke på det generelle arbeidet med å inkludere mennesker med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet. Dette er spesielt tydelig innen den humanitære bistanden og i støtten til kvinneorganisasjoner.

Videre prosess

Kartleggingen vil bli brukt til å avgrense den kommende evalueringen av Norges innsats for å inkludere personer med funksjonsnedsettelse i bistandsarbeidet. Det forventes ikke at det utarbeides en oppfølgingsplan for denne kartleggingsstudien. Vi oversender kartleggingen til departementet til informasjon og en eventuell vurdering av om kartleggingen kan være til nytte i departementets pågående arbeid med å utvikle en strategi for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet, og i forberedelsene til Global Disability Summit 2022.

Siv J. Lillestøl
Fungerende evalueringsdirektør

Tove Sagmo
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over mottakere/ Recipients:
Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor

Liste over kopimottakere/ Recipient(s) in copy:

UD seksjon for helse, utdanning og sårbare grupper

Direktøren (DIR)

Avdeling for metode og resultater (AMOR)

Avdeling for helse, utdanning og menneskerettigheter (HUMRE)

Seksjon for sivil samfunn, utdanning, helse og samordning av brede avtaler (SIVSAM)

Seksjon for menneskerettigheter (MER)

Enhet for multilaterale partnere